

Jaký je rozdíl mezi hromadou kamení, počítačem a živým organismem?

Po přečtení nadpisu se mi okamžitě vybavily anekdoty začínající na „Víš, jaký je rozdíl mezi ...?“ Vtip bývá obvykle v tom, najít mezi zdánlivě nesouvisejícími věcmi nějakou souvislost, něco co mají společné, a pak určit to, v čem se liší. Nejpřekvapivější bývá obvykle právě ta spojitost.

Zkusím tedy postupovat podobně a najít to, co může mít hromada kamení, počítač a živý organismus společné. Napadá mě, že společné mají to, že jde o systémy. Není to ale spojitost pouze zdánlivá? Pokud chápeme systém jako „souhrn prvků ve vzájemné interakci, který není redukovatelný na jejich prostý součet ani souhrn jejich vlastností“¹, hromada kamení skutečně systémem být nemůže. A protože, „každý systém vykazuje určité vlastnosti, které nejsou vlastní jeho jednotlivým částem, ale objevují se až na úrovni, kde dochází k vzájemným energetickým a informačním výměnám mezi těmito částmi“², je hromada kamení spíše jen souhrnem prvků, jejich prostým součtem. A co počítač? Počítač výše uvedené definici systému odpovídá, můžeme ho dokonce i blíže specifikovat jako systém umělý, tzn. systém vytvořený člověkem. Živý organismus je také systém, ale na rozdíl od počítače je to systém přirozený.

Rozdíl mezi hromadou kamení, počítačem a živým organismem je tedy v tom, že i když se všechno zdá být systémem, hromada kamení je systémem opravdu jen zdánlivým, počítač zase umělým a živý organismus přirozeným. Mezi počítačem a živým organismem je možné najít ještě další rozdíl. Počítač je systémem, který je uzavřený, od svého okolí je relativně izolován a jeho energetickou výměnu s okolím lze zanedbat. Kdežto živý organismus je systém, který je otevřený, a jako takový si vyměňuje látku, energii a informaci se svým okolím.

¹ Šmajs, J., Krob, J.: *Evoluční ontologie*, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 174

² Tamtéž, s. 174